

RADNIČNÉ NOVINY

MESTA BANSKÁ BYSTRICA

02

Ročník XVI.
február 2022

POMOC PRE SENIOROV JE JEDNOU Z PRIORÍT MESTA

strana 4 - 5

Rozhovor

Úprava záhonov, ale aj bežkárskych tratí, to je len časť aktivít ZAaRES-u.

Strana 7

Samospráva

V rámci Slovenska sme získali tretíkrát za sebou prvenstvo v zbere elektroodpadu.

Strana 8

História

Hudbu k filmom Varuj...! či Posledná bosorka skomponoval rodák z Ul'anky.

Strana 13

Ambasádorka EYOF 2022 sa vydala na symbolickú cestu z Ríma do Banskej Bystrice

Európsky olympijský festival mládeže, ktorý bude od 24. do 30. júla 2022 hostiť naše mesto, sa nezadržateľne blíži. Od jeho štartu nás delí menej ako šesť mesiacov. Pri tejto príležitosti odštartovala svoju cestu na EYOF trojnásobná olympijská víťazka v biatlone a ambasádorka podujatia Nasťa Kuzminová. Pomyselnú trasu z Ríma do mesta pod Urpínom chce zdolať za päť mesiacov.

Inšpiráciou pre projekt je slávnostné zapálenie olympijskej pochodne, ktoré nás čaká v máji a potom jej prevoz do dejiska EYOF-u. „Pochodeň pre multišportové podujatie sa na rozdiel od olympijských hier zapája v sídle Európskych olympijských výborov v Ríme. Spolu s Nasťou sme si povedali, že cieľom festivalu je okrem iného aj propagácia športu mládeže, a teda okrem pochodne, môže symbolicky – prostredníctvom športových výkonov – putovať aj Nasťa,“ vysvetlil výkonný riaditeľ organizačného výboru EYOF Peter Hamaj. Pomyselná trasa z Ríma do metropoly stredného Slovenska meria celkom 8 tisíc kilometrov. „Rozhodli sme sa, že na mape nepôjdeme priamo do Banskej Bystrice, ale moja cesta povedie cez významné európske mestá po celom kontinente. Ich výber bol viac-menej náhodný, ale chceli sme zvládnuť aspoň časť z 50 štátov, ktoré sa na Európskom olympijskom festivale zúčastňujú,“ vysvetlila Nasťa Kuzminová. Trojnásobná olympijská víťazka túto trasu neabsolvuje naozaj, ale bude sa po mape posúvať vďaka kilometrom, ktoré „odšportuje“. Aby sa objem kilometrov dal za päť mesiacov reálne zvládnuť, jej posun na mape bude v mierke 1 : 11. Takže reálne prejde 727 kilometrov. Číslo 11 je pre EYOF symbolické. Práve v toľkých športových disciplínach sa bude na hrách súťažiť. Do pomysleného cieľa by mala doraziť symbolicky 24. júna, teda mesiac pred štartom EYOF-u. „Každý mesiac by som chcela

zdolať bezmála 150 kilometrov. Teraz v zime najmä na bežkách, neskôr budem behať či chodiť v rámci turistiky. Cieľom je športovať a zároveň sa vďaka „odšportovaným“ kilometrom posúvať na mape. Každý môj pohyb zaznamenávam cez športovú aplikáciu tak, aby ma mohol ktokoľvek sledovať a porovnávať sa so mnou,“ doplnila šesťnásobná olympijská medailistka. Športovkyňa, ktorá žije v meste pod Urpínom podporuje najväčšiu európsku športovú akciu, počas ktorej sa stretnú najlepší mladí reprezentanti od 14 do 18 rokov. Do Nastinej cesty sa môže zapojiť každý, kto má chuť sa trochu hýbať. Stačí si vybrať akúkoľvek aktivitu a začať športovať. „Ak bude na niekoho porcia 727 kilometrov prídlhá, môže si mierku upraviť podľa svojich síl a schopností, alebo sa o množstvo

kilometrov s niekým podeliť. Podme do toho spoločne a stretnime sa v cieľi,“ vyzýva Nasťa Kuzminová. Všetci fanúšikovia budú mať možnosť sledovať kroky biatlonovej šampiónky online cez špeciálne vytvorený link (www.eyof.garmin.sk). Zároveň si každý, kto sa do športovania zapojí môže sám na aplikácii zaznamenávať svoje kilometre, a okrem toho vyhrať aj pekné ceny. „Cez aplikáciu sme vytvorili výzvu, prostredníctvom ktorej sa môžu naši fanúšikovia taktiež zapojiť a absolvovať trasu so mnou. Bola by som rada, aby sa zapojilo čo najviac ľudí a spoločne by sme tak mohli rozhýbať celé Slovensko na ceste z Ríma do Banskej Bystrice,“ dodala olympijská šampiónka. Súťažiť sa bude dať nielen prostredníctvom vybranej aplikácie, ale aj zasielaním záznamov z iných aplikácií. Každý mesiac počas Nastinej cesty bude organizačný tím vyhodnocovať jej doterajšiu športovú aktivitu. Podľa slov výkonného riaditeľa EYOF 2022 Petra Hamaja sa športovanie s Nasťou stretlo s veľkým ohlasom aj v samotnom organizačnom tíme. „Je mi potešením predstaviť vám tak skvelú aktivitu, ktorá nám nielenže pomôže k propagácii najkomplexnejšej športovej akcie organizovanej na Slovensku v roku 2022, ale najmä k aktívnej činnosti širokej verejnosti. Verím, že sa do športovania s Nasťou zapojí čo najväčší počet ľudí a užijú si spoločne pohybové aktivity,“ poznamenal Peter Hamaj.

Tím EYOF

Vedomostný kvíz

V Radničných novinách od začiatku príprav na multišportové podujatie uverejňujeme články, v ktorých informujeme o EYOF 2022. Ak ste ich pozorne čítali, bude pre vás jednoduché odpovedať na súťažné otázky vo vedomostnom kvíze, ktorý bude súčasťou každého čísla Radničných novín, a to až do začiatku Európskeho olympijského festivalu

mládeže. V kvíze sú vždy tri súťažné otázky s tromi možnosťami. Vyhrať vecné ceny môže v každom kole vždy len jeden súťažiaci, ktorý správne odpovie na všetky tri otázky a bude vyžrebovaný. Držíme vám palce!

1. Účasť koľkých mladých športovcov a členov realizačného tímu sa očakáva na EYOF 2022?

- a) 1200
- b) 2400
- c) 3600

2. Sú súčasťou športového festivalu mládeže i olympijský oheň, ako aj slávnostný sľub športovcov a funkcionárov?

- a) áno
- b) nie
- c) súčasťou je len olympijský oheň

3. Čo majú s EYOF spoločné športovci: Petra Vlhová, Gabriela Szabová, Jevgenij Pľuščenko či Ester Ledecká?

- a) pomáhali ako dobrovoľníci
- b) zúčastnili sa na EYOF-e
- c) nikdy na podujatí neboli

Odpovede v tvare napr. 1a, 2b, 3c nám posielajte e-mailom na radnicnenoviny@banskabystrica.sk, príp. poštou na adresu: Mesto Banská Bystrica, Radničné noviny, Československej armády 26, 974 01 Banská Bystrica. Nezabudnite pripísať svoje kontaktné údaje a heslo: „vedomostný kvíz“. Odpovede z februárového vedomostného kvízu nám posielajte najneskôr do 3. marca 2022.

Vyhodnotenie januárového kvízu: správne odpovede sú 1b, 2c, 3b. Výhercom sa stáva pán Váľky. Gratulujeme.

red

Informácie z mestského úradu

01. Nový hlavný kontrolór mesta

Začiatkom februára tohto roka mestskí poslanci volili nového hlavného kontrolóra. O pozíciu mal záujem historicky najväčší počet kandidátov. Podmienky splnilo dvanásť uchádzačov, z ktorých štyria odstúpili. V tajnom hlasovaní poslanci rozhodli, že pozíciu bude najbližších šesť rokov zastávať Ivan Holík, ktorý od augusta 2019 pôsobil ako náčelník Mestskej polície v Banskej Bystrici. Hlavný kontrolór je zamestnancom mesta. Medzi jeho povinnosti patrí vykonávanie dohľadu nad zákonnosťou, účinnosťou, hospodárnosťou a efektívnosťou pri nakladaní s majetkom mesta. Dohliada najmä na príjmy, výdavky a finančné operácie. V kompetencii má aj kontrolu vybavovania petícií a sťažností či dodržiavanie interných predpisov samosprávy. Súčasne i vypracúvanie odborných stanovísk k návrhu rozpočtu a záverečného účtu pred ich schválením v mestskom zastupiteľstve. Novozvolený kontrolór bude dohliadať tiež na rozpočtové a príspevkové organizácie zriadené mestom. Zároveň i na právnické osoby s majetkovou účasťou mesta, ako aj na osoby, ktorým boli poskytnuté z mestského rozpočtu finančné výpomoci prostredníctvom schválených dotačných schém.

Útvár hlavného kontrolóra, MsÚ BB

ODKAZ PRE
STAROSTU

02. Odkaz pre starostu

Nepáči sa vám neporiadok v uliciach? Prekážajú vám rozbité chodníky alebo poškodené lavičky? Obyvatelia, ako aj návštevníci nášho mesta môžu cez webový portál www.odkaz-prestarostu.sk, mobilnú aplikáciu alebo aj cez formulár zverejnený na webe samosprávy v sekcii „Život v meste“, nahlasovať každodenné problémy vo svojom okolí. Písať podnety nám môžete z oblasti životného prostredia, stavu komunikácií, dopravy, parkovania, čiernych skládok, verejného poriadku a pod. Banskobystričanky a Banskobystričania majú

zároveň príležitosť vyjadriť mieru spokojnosti s riešením ich podnetov zo strany mesta. Používanie portálu je veľmi jednoduché. Stačí, keď vyplníte formulár a stručne opíšete problém, ktorý vás trápi. Na mape označíte, kde sa miesto nachádza a priložíte fotku, ktorá ho zachytáva. Podnet je následne odoslaný na riešenie zamestnancom mesta. Online môžete sledovať jeho stav, teda či je problém v riešení alebo bol už odstránený. Týmto krokom sa chce samospráva viac priblížiť k svojim obyvateľom a promptnejšie riešiť ich podnety na zlepšenie života v meste.

*Odbor informatizácie
a digitalizácie, MsÚ BB*

03. Máme svoju mapu

Mesto pod Úrpínom má novú prehľadnú mapu, ktorá obyvateľom, ale aj návštevníkom dlho chýbala. Na jej prednej časti je mapa mesta v mierke 1 : 10 000. Nájdete na nej register ulíc, označené linky MHD, cyklotrasy, turistické chodníky, športoviská, kultúrne inštitúcie a ďalšie vyhľadávané miesta. Jej zadnú časť tvorí zasa mapa okolia v mierke 1 : 100 000, ktorá ponúka zaujímavosti o histórii mesta, významných osobnostiach, podujatiach či prírodných atrakciách. Nechýbajú ani informácie o Laskomerských singletrailoch, Barborskej ceste, Európskej Fuggerovskej ceste alebo o Banskobystrickom geoparku. Mapa mesta – Banská Bystrica a okolie, je dostupná v našich turistických a informačných centrách.

TTC

04. Nezabúdajme na reflexné prvky

V zimných mesiacoch by sme mali zvýšiť pozornosť na cestách ešte viac ako v ostatnom období roka. Aj keď sa dni už pomaly predlžujú, dôležité je, aby boli chodci viditeľní pre vodičov vozidiel nielen ak je vonku už tma, ale aj za zníženej viditeľnosti, keď sneží, prší alebo je hmla. Chodci najmä v tmavom oblečení sú po tme a v čase nepriaznivého počasia pre vodičov takmer neviditeľní, pričom reflexné prvky v akejkoľvek podobe, sú pre dobrú viditeľnosť neporovnateľne výraznejšie. Práve vďaka reflexným prvkom, ako sú

INFORMÁCIE Z MESTSKÉHO ÚRADU

FEBRUÁR 2022

pásiky, vesty či nálepky, vás dokážu zaregistrovať už vo vzdialenosti 200 metrov. Príslušníci mestskej polície v uliciach nášho mesta v rámci prevencie informovali obyvateľov o základných pravidlách a povinnostiach pre chodcov. Zároveň im reflexné pásiky a príviesky aj rozdávali. V záujme vlastnej bezpečnosti sa pri pohybe na cestnej komunikácii vybavte reflexnými prvkami. Môžu vám zachrániť život.

MsP, BB

05. Plaváreň je opäť v prevádzke

Pre všetkých nadšencov plávania bola od 1. februára 2022 sprístupnená plaváreň na Štiavničkách. Kvôli nepriaznivej pandemickej situácii a očakávanému poklesu povolenej návštevnosti, bola zatvorená od 8. novembra minulého roka. Verejnosť a športové kluby môžu jej služby využiť vždy od pondelka do piatka v čase od 7:00 do 22:00 hod., v sobotu od 9:00 do 21:00 hod., v nedeľu a počas sviatkov od 11:00 do 21:00 hod. Pre bežnú verejnosť a ľudí vo veku nad 18 rokov je umožnený vstup v režime „OP“. Pre hromadné podujatia športového charakteru, ako sú kurzy plávania či tréningy a pre deti do 18 rokov, platí režim „OTP“. Bližšie informácie vrátane nového cenníka platného od 1. januára 2022 nájdete na stránke www.plavarenstiavnicky.sk.

MBB

06. Radničné noviny vám pošleme aj e-mailom

Mesačník, ktorý čitateľom prináša aktuálne informácie o mestskej samospráve, sociálnych veciach, školstve, kultúrnom aj športovom živote v našom meste, môžete dostávať priamo do svojej e-mailovej schránky. Stačí, ak sa zaregistrujete pre odber Radničných novín na: ic@banskabystrica.sk. Po úspešnej registrácii vám budú zasielané e-mailom hneď, ako ich každý mesiac zverejníme na webe mesta. Radničné noviny budú naďalej distribuované aj do poštových schránok banskobystrických domácností. V tlačenej verzii sú do vyčerpania zásob pre záujemcov k dispozícii i v Klientskom centre Mestského úradu v Banskej Bystrici a v Informačnom centre v priestoroch historickej radnice na Námestí SNP 1.

red

Dobrovoľníci pomáhajú seniorom v ich domácom prostredí

Seniori patria medzi najzraniteľnejšie skupiny obyvateľov. Mesto pod Urpínom sa im snaží pomáhať a neustále zlepšuje služby v tejto oblasti. Od 1. februára tohto roka funguje v spolupráci s neziskovou organizáciou Centrum dobrovoľníctva pilotný program Pomoc seniorom v ich domácom prostredí. Po skúšobnom období bude vyhodnotený a prípadné nedostatky sa zefektívnia a upravia.

Pri príprave Komunitného plánu sociálnych služieb mesta Banská Bystrica na roky 2021 – 2027 Banskobystričania vyjadrili požiadavku na vytvorenie dobrovoľníckeho programu pre starších ľudí žijúcich v domácom prostredí. Súčasne o jeho realizáciu požiadali aj mesto, ktorému seniori dôverujú. Práve vďaka tomu by nemuseli mať obavu pri kontakte s dobrovoľníkmi. Pomoc pre seniorov v ich domácom prostredí sme spustili od začiatku februára 2022. „Uvedenú aktivitu vítame. Bolo vzájomne dohodnuté, že všetky žiadosti o pomoc budú smerovať na Odbor sociálnych vecí MsÚ Banská Bystrica, ktorý poskytne potrebné poradenstvo. Následne nakontaktuje Centrum dobrovoľníctva pre zapojenie záujemcu do programu pomoci. Verím, že aj týmto spôsobom rozšírime v našom meste služby pre týchto ľudí, ktorí našu pomocnú ruku potrebujú,“ uviedol primátor Ján Nosko.

Vzájomná spolupráca

Program zastrešuje Centrum dobrovoľníctva v spolupráci s Odborom sociálnych vecí mesta Banská Bystrica. Pomoc dobrovoľníkov nastavili na základe požiadaviek klientov. Pri jej poskytovaní budú dodržiavané aj pandemické opatrenia a ochrana skôr narodených spoluobyvateľov. „Zámerom programu je najmä nezištná pomoc pre seniorov, aby mohli čo najdlhšie zotrvať vo svojom domácom prostredí. Je pre nás dôležité, aby sa necítili osamelí, mali sa s kým porozprávať a našli pomoc pri činnostiach a aktivitách, ktoré sú pre nás zdravých prirodzené, ale pre nich už predstavujú určitý problém,“ skonštatovala Ivana Kružliaková, vedúca Odboru sociálnych vecí MsÚ Banská Bystrica.

Prieskum potvrdil záujem

Ešte pred spustením dobrovoľníckeho programu sa uskutočnil prieskum, aby jeho tvorcovia zistili, či je o tento druh pomoci zo strany obyvateľov záujem. Pozitívom bola aj neprerušená aktivita zabezpečovania nákupov v období prvej a druhej vlny pandémie. Centrum počas tohto obdobia získalo nielen skúsenosti priamo v teréne, ale i nápady, ako by sa myšlienka pomoci mohla zrealizovať. „Prieskum potrieb medzi seniormi, ako aj naše dobrovoľnícke programy, ktoré už dlhodobo realizujeme potvr-

Foto: J. Juleň

dil, že je tu časť obyvateľov, ktorá síce nie je odkázaná na sociálne služby, ale potrebovala by drobnú pomoc či rozptýlenie v podobe prechádzky alebo sprievodu. Veríme, že tým by sa ich vnímanie starnutia, ako aj kvalita života určite zlepšili. Na základe týchto skutočností sme sa rozhodli pripraviť program, v rámci ktorého by im dobrovoľníci v období, keď to opatrenia dovoľia, robili spoločníkov a trávili s nimi čas rozprávaním sa, čítaním či rôznymi hrami a aktivitami,“ poznamenala Silvia Cochová, riaditeľka Centra dobrovoľníctva, n. o.

Spokojní klienti

Nezisková organizácia vyškolila dobrovoľníkov pre prvých vybraných klientov. Do pilotnej prevádzky programu boli zaradení

seniori na základe predchádzajúcej spolupráce s Centrom dobrovoľníctva. „Teší nás, že pilotné realizovanie programu nám pomôže identifikovať nedostatky. Našou snahou je tiež posúvať vnímanie dobrovoľníctva ako efektívneho a prirodzeného nástroja pre solidárnu pomoc pre všetkých obyvateľov, ktorí sú odkázaní na pomoc spoločnosti,“ doplnila Veronika Kosková, koordinátorka programu Pomoci seniorom v ich domácom prostredí. Vzhľadom na dodržiavanie pandemických opatrení sú dobrovoľníci očkovaní, a ak si to bude vyžadovať situácia, tak aj pravidelne testovaní. „Vyjadrujem veľkú vďaku Centru dobrovoľníctva a dobrovoľníkom za prácu, ktorú vykonávajú pre nás seniorov – ľudí, ktorí sú odkázaní na ich pomoc. Osobitne dobrovoľníkovi Miroslavovi a koordinátorky Veronike. Sú pre mňa spoľahlivými, starostlivými pomocníkmi už pomerne dlhú dobu. Okrem toho sú aj citlivými tešiteľmi. Vďaka patrí všetkým, ktorí čestne, nezištne a zodpovedne pomáhajú starším ľuďom,“ konštatuje pani Viera, klientka centra.

Názor odborníčky

Po vyhodnotení pilotnej prevádzky a kapacitných možností centra sa po-

Foto: raipixel.com

číta s rozširovaním poskytovania pomoci. Súčasne aj so zvýšením počtu obyvateľov, ktorým budú dobrovoľníci v budúcnosti pomáhať. „Jednoznačný prínos celého programu vidím v rozšírení sociálneho kontaktu, ktorý je jednou zo základných životných potrieb človeka. Pre prirodzene izolovaných seniorov a seniorky je obzvlášť prínosný aj mimo pandémie. Dobrovoľníci a dobrovoľníčky môžu pre nich predstavovať zdroj prirodzenej radosti z obyčajného priateľstva s novým inšpiratívnym človekom. Súčasne môžu aj samotní seniori a seniorky byť zdrojom inšpirácií pre dobrovoľníkov a dobrovoľníčky,“ tvrdí Zuzana Heinzová, psychologička a vysokoškolská pedagogička. Pomoc seniorom v ich domácom prostredí vníma ako pozitívny krok mesta a Centra dobrovoľníctva. Súčasne želá, aby to bol dlhodobý projekt, ktorý bude zvyšovať kvalitu služieb

v Banskej Bystrici pre jej obyvateľov. „Dobrovoľníci a dobrovoľníčky sú na túto prácu pripravovaní a predpokladám, že sa na ňu prihlásia preto, lebo prirodzene inklinujú k práci s touto vekovou kategóriou. To, či budú spokojní seniori a seniorky, bude záležať od každého jedného z nich. Vždy je to v prvom rade o vzťahu dvoch ľudí, a ten nie je jednoduché predpovedať. Verím, že to bude obojstranne prínosný vzťah – tak pre seniora či seniorku, ako aj pre dobrovoľníka či dobrovoľníčku,“ dodáva Zuzana Heinzová.

Ak máte záujem získať o programe viac informácií, môžete kontaktovať: Centrum dobrovoľníctva, n. o. na tel. čísle: +421 908 411 917, alebo Odbor sociálnych vecí mesta Banská Bystrica na tel. číslach: 048/ 4330 777, 048/ 4330 732.

str

Foto: pixels.com

Názory poslancov

V Banskej Bystrici sme spustili program pomoci pre seniorov v ich domácom prostredí. Ako vnímate túto spoločnú aktivitu mesta a Centra dobrovoľníctva? Myslíte si, že by sa v meste pod Urpínom mali realizovať aj ďalšie podobné programy, ktoré by uľahčili život našim starším spoluobyvateľom?

Marek Modranský

Nezištná pomoc pre seniorov by mala byť úplnou samozrejmosťou a súčasťou našej práce, každého z nás, a aj aktivít mesta. Treba si vážiť starších ľudí, pozorne ich počúvať a hlavne prejať im úprimnú vďaku. Ich prežité roky znamenajú bohatú životnú skúsenosť, pravdu a obetavosť pre nás. Kedy im to potom stihneme všetko vrátiť? Život sa každým dňom dopĺňa o nové zážitky a skúsenosti. Žiaľ, so zdravím a životnou silou to príroda zariadila obrátene. Z osobnej skúsenosti viem, že každý deň je vzácny. Domáce prostredie nám pomáha udržiavať spomienky na krásne a nezabudnuteľné momenty, ktoré nám dodávajú energiu a radosť. Úbytok fyzickej sily však môžeme doplniť starším ľuďom našou ochotou a podporou. Často sú to len maličkosti, ktoré seniorom skrášia a uľahčia ich deň. Centrum dobrovoľníctva je preto určite výborný kontaktný bod pre všetkých, ktorí potrebujú pomoc v domácom prostredí. Udržia si tak svoje pohodlie domova a priateľstvá, na ktoré sú zvyknutí, a vďaka ktorým majú krajšie dni.

Matúš Molitoris

Túto aktivitu vnímam viac ako pozitívne. Môžem ju potvrdiť aj osobnou skúsenosťou s mojou starou mamou. Tá svoju jeseň života prežívala veľmi intenzívne, až do obdobia operácie bedrového kĺbu, ktorý ju na dlhšie obdobie vyradil z aktívneho života. Keďže v našej rodine, sme ešte všetci zamestnaní, nie vždy sme mohli byť nápomocní, a vtedy sme hľadali riešenie. Tak ako väčšina z nás, aj moja stará mama je naviazaná na prostredie, v ktorom prežila veľkú časť svojho života. Myšlienka presunu do špecializovaného zariadenia jej nebola „po chuti“. Preto sme sa priklonili k domácej opatere, ktorá sa ukázala ako veľmi dôležitá. Aj v súčasnosti je zo strany staršej, veľmi dobre hodnotená a doslova si už nevie predstaviť deň bez pani asistentky. Preto si myslím, že mesto by malo aj s prihliadnutím na demografický vývoj obyvateľstva ďalej rozvíjať tieto aktivity. Tak, aby sme sa všetci obyvatelia mohli časom spoľahnúť na asistenciu a pomoc, nielen zo strany rodiny, ale aj samosprávy. A hlavne sa nemuseli cítiť ako príťaž a neboli na okraji záujmu spoločnosti.

Ludvik Nábělek

Nielen, ale aj ako lekár – psychiater veľmi vítam všetky aktivity mesta zacielené na zlepšenie kvality života našich starších spoluobčanov. Napokon, sám už nie som najmladší. Moderná psychiatria zdôrazňuje pomoc pacientom v ich pôvodnom prostredí. Azda najviac to platí v interakcii s ľuďmi v pokročilom veku. Má veľký význam z preventívneho i liečebného hľadiska. Ľudsky i odborne kompetentná kontaktná osoba dokáže odsledovať a včas upozorniť príbuzných alebo príslušné inštitúcie na prípadné nepriaznivé zmeny v zdravotnom stave i sociálnom fungovaní človeka, s ktorým opakovane prichádza do styku. Prítom už len samotné pravidelné stretnutia s osamelým žijúcim človekom majú veľký preventívny potenciál. Fungujúci program s humánnym zameraním pomoci seniorom považujem preto za jeden z najdôležitejších atribútov fungujúcej samosprávy.

ZŠ Sitnianska spustila doučovanie žiakov

Približne dva roky trvajúce covidové obdobie pocítilo okrem iných inštitúcií a odvetví aj školstvo. Žiaci a študenti prešli viackrát z prezenčného na dištančné vzdelávanie. Zmena sa u mnohých prejavila v nie najlepších výsledkoch ich hodnotenia. Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR vyhlásilo projekt doučovania, do ktorého sa mohli zapojiť základné a stredné školy. Cieľom je vyrovnať rozdiely vo vedomostiach. Súčasne eliminovať aj opakovanie ročníka.

Foto: ZŠ Sitnianska

V rámci programu „Spolu múdrejší 3“ bolo celkovo podporených 844 základných škôl na Slovensku, a to sumou viac ako 7 miliónov eur. Zo základných škôl v pôsobnosti nášho mesta bola do projektu zaradená ZŠ Sitnianska, ktorá získala finančný príspevok vo výške 3 750 eur. „Mesto, ako zriaďovateľ základných škôl podporuje aktivity zapojenia sa škôl do projektov na získanie mimorozpočtových zdrojov. Najmä ak ide o pomoc žiakom, ktorí ju potrebujú z akéhokoľvek hľadiska a zároveň skvalitnenie výchovno-vzdelávacieho procesu. Cieľom projektu je podporiť vyrovnanie rozdielov vo vedomostiach, zručnostiach a spôsobilostiach žiakov, ako aj elimináciu rizika opakovania ročníkov a predčasného ukončenia vzdelávania žiakov,“ uviedla Anna Martišovičová, vedúca Školského úradu. Doučovanie je sústredené najmä na predmety tzv. hlavných vzdelávacích oblastí: jazyk a komunikácia, matematika a informatika, človek a spoločnosť, človek a príroda. „Situácia, do ktorej sme sa za

posledné roky dostali sa začína prejavovať na výchovno-vzdelávacích výsledkoch našich žiakov, čo bol hlavný podnet, aby sme niečo urobili. Vtedy nám táto výzva podala pomocnú ruku a začíname ju premieňať na skutočnosť,“ konštatuje Petra Gerö, koordinátorka projektu doučovania a učiteľka ZŠ Sitnianska. Pandémia zasiahla školu vo všetkých oblastiach. Výchovno-vzdelávacie proces prechádza turbulentným obdobím. Mení sa spôsob vyučovania, nároky na pedagógov aj žiakov. „Kritériá hodnotenia sú prehľadnovejšie a individuálny prístup k žiakom v hodnotení aj pri vyučovacom procese je potrebný ako v minulosti. Pre celé vedenie školy je veľmi náročné zabezpečiť organizáciu vyučovacieho procesu pri neustálych zmenách spôsobených karanténami žiakov, tried a zamestnancov školy. Sriedenie prezenčného a dištančného vzdelávania sťažilo upevňovanie pracovných návykov detí,“ tvrdí Boris Cipov, riaditeľ ZŠ Sitnianska. Vyučovanie v triede je podľa jeho slov najmä pre žiakov na základných školách nenahradiťelné. „Dopad chýbajúcej prezenčnej výučby a stratu pravidelných sociálnych interakcií v bežnom školskom prostredí budeme v budúcnosti určite negatívne pociťovať. V mnohých prípadoch to pociťujeme už dnes. Online formy vzdelávania majú svoje výhody. Ich využitie je pozitívne najmä pri „bežných absenciách“ žiakov, no podľa mňa by nemalo nahradiť štandardné prezenčné vzdelávanie,“ poznamenal riaditeľ školy. Aj keď v rámci klasifikácie žiaci nemajú horšie známky, úroveň ich

vedomostí sa znížila. Pri samotnom hodnotení učitelia zohľadňujú náročnosť vzdelávania v období pandémie, najmä problém domácej prípravy a dištančnej výučby. Najväčšie nedostatky u žiakov odhalili pedagógovia najmä v profilových predmetoch. V programe doučovania sa preto od januára do júna tohto roka zamerali na slovenský jazyk. „Ak bude projekt na našej škole úspešný a pomôžeme aj malej hrstke detí, budeme ho považovať za úspešný. Doučovanie predmetov ako matematika a anglický jazyk zatiaľ prebieha menej pravidelne, a preto nie je súčasťou projektu. V ďalších rokoch by sme chceli pridať aj tieto predmety,“ hovorí Boris Cipov. Žiakov 6. a 8. ročníka doučujú tri pani učiteľky. Nateraz ide o 13 detí, dôvodom ich menšieho počtu je zabezpečenie intenzívnejšieho vzdelávania. „Doučovanie je aj časovo veľmi náročné, ale veríme, že práve takáto frekvencia pomôže. Žiaci sa stretávajú po vyučovaní dva až trikrát do týždňa, majú dve vyučovacie hodiny. Zdokonaľujú sa v učive, ktoré sa aktuálne preberá vo vyučovacom procese daného ročníka. Taktiež si opakujú a precvičujú získané vedomosti z nižších ročníkov. Pani učiteľky sa žiakom podľa potreby venujú a majú individuálny prístup, čo im umožňuje časová dotácia programu,“ dodáva Petra Gerö. Žiaci aj rodičia sú s nápadom doučovania spokojní a školu v aktivite plne podporujú. Sami totiž vidia nedostatky svojich detí, ktoré sa pretrvávajúcou situáciou počas dištančnej výučby, bohužiaľ, čoraz viac prehlbujú.

str

V meste pod Urpínom žije viac žien ako mužov

SODB SČÍTANIE
2±21 OBYVATEĽOV,
DOMOV A BYTOV

Na území Banskej Bystrice žilo k 1. januáru minulého roka 76 018 obyvateľov, z nich bolo 40 203 žien a 35 815 mužov. Naše mesto má 50 155 ľudí v produktívnom veku (15 – 64 rokov) a 15 160 obyvateľov v poproduktívnom veku (65 a viac rokov). Detí vo veku 0 – 14 rokov je 10 703. Vyplyva to z údajov Sčítania obyvateľov, domov a bytov 2021, ktoré v januári tohto roka zverejnil Štatistický úrad SR. Z celkového počtu obyvateľov žijúcich v našom meste sa 72 906 narodilo na Slo-

vensku, 2 912 mimo SR a v 200 prípadoch nebolo miesto narodenia zistené. Banská Bystrica má podľa zverejnených údajov minuloročného sčítania najviac vysokoškolsky vzdelaných obyvateľov (22 077), nasledujú stredoškooláci (21 719) a ľudia s učňovským vzdelaním bez maturity (9 570). Základné má 7 929 ľudí a 3 865 získalo vyššie odborné vzdelanie. Bez školského vzdelania je 136 obyvateľov. V 2 908 prípadoch nebolo zistené. Bez ukončeného vzdelania vo veku 0 – 14 rokov bolo 7 814 školopovinných detí.

Z celkového počtu obyvateľov v meste pod Urpínom sa 75 240 prihlásilo k slovenskej štátnej príslušnosti, 757 je cudzincov a 21 bolo nezistených. Slovenskú národnosť v sčítaní

uviedlo 69 996 ľudí, českú 606, maďarskú 269, rómsku 125, ruskú 104, ukrajinskú 92, poľskú 55, nemeckú 45, rusínsku 37 ľudí. Na území mesta žijú podľa výsledkov sčítania aj obyvatelia ďalších národností, ku každej z nich sa prihlásilo menej ako 35 osôb. Pri 4 316 nebola zistená. V Banskej Bystrici je bez náboženského vyznania 32 391 ľudí. K rímskokatolíckemu sa hlási 27 608, evanjelickému 7 251, gréckokatolíckemu 1 020, kalvínskemu 72, pravoslávne 245 osôb. Ďalších 147 sa prihlásilo k Náboženskej spoločnosti Jehovovi svedkovia v SR, 2 238 obyvateľov uviedlo ostatné a iné cirkvi a náboženstvá. U 5 046 ľudí nebolo zistené.

Štatistický úrad SR

Zasnežovaný okruh na plážovom kúpalisku je na Slovensku unikát

Záhradnícke a rekreačné služby (ZAaRES) sú príspevkovou organizáciou, ktorá spravuje majetok mesta Banská Bystrica. Zriadená bola 1. decembra 1964. Od začiatku roka 2016 sa k ZAaRES-u pričlenila zaniknutá organizácia Správa športových a telovýchovných zariadení mesta. O tom, ako organizácia funguje a aké aktivity plní, nám viac povedal jej riaditeľ Ivan Šabo.

Foto: I. Šabo

■ **ZAaRES z a b e z p e č u j e množstvo služieb. Od údržby mestskej zelene, detských ihrísk a pieskovísk, cez správu cintorínov, vrátane správy**

krematória, až po osvetovú činnosť. Nemôžeme opomenúť prevádzku športovísk. Zabudli sme na niečo?

Myslím, že ste nezabudli na nič podstatné. Treba len poznamenať, že každoročne zaznamenávame nárast činností v rámci vymenovaných oblastí. V posledných rokoch nám napríklad pribudla správa športového areálu Na Zábave. Vlni sme zrealizovali aj päť projektov participatívneho rozpočtu, o ktoré sa treba dlhodobo starať. V najbližšom roku budeme prevádzkovať nový Mestský mládežnícky futbalový štadión v Kráľovej. Taktiež nám pribudnú ďalšie štyri nové projekty z participácie, ako aj správa vnútroblokov v Sásovej a Fončorde po ukončení ich revitalizácie.

■ **V zimnom období upravujete bežkársku trasu, zasnežujete, staráte sa o ľadovú plochu na jazere plážového kúpaliska. Koľko kilometrov bežkárskych tratí upravujete?**

V tejto zimnej sezóne premiérovu upravujeme bežkársku trasu v troch pohoriach. Ku Kremnickým vrchom a tratiam na Šachtíčkách pribudla trasa na Malom Šturci smerom na hotel Kráľova studňa v dĺžke šesť kilometrov. Spolu je to približne 75 kilometrov tratí, čo je pri ich pravidelnej úprave a vhodných snehových podmienkach zhruba do 3 tisíc km úprav ročne. Staráme sa aj o zasnežovaný okruh na plážovom kúpalisku, čo je na Slovensku unikát. Veď zasnežované okruhy pre bežkárov sú len v takých strediskách akými sú Štrbské pleso a Osrblie. Poloha v centre mesta je výborná, o čom svedčí aj vysoká návštevnosť areálu, ktorá sa počas víkendov pohybuje na úrovni okolo 2 tisíc osôb za deň. Podobne sme ako prvé mesto na Slovensku zaviedli pred pár rokmi vodné hmly. Postupne od nás tento nápad odkukali aj v iných mestách. Zaznamenali sme aj pokusy viacerých samospráv o zasnežovanie. Pokiaľ ide o ľadovú plochu na jazere, do prevádzky ju dávame, až keď ľad dosiahne hrúbku 16 centimetrov.

■ **Zima už ťahá za kratší koniec. Ako sa pripravujete na jarné obdobie?**

Momentálne prebiehajú kontroly technického stavu široko záberových kosačiek a krovínorezov, objednávajú sa náhradné diely na priamu výmenu. Pred začiatkom sezóny kosenia sa uskutoční školenie ľudí na prácu s krovínorezom, aby nepoškodzovali mladé stromčeky či iné dreviny, a aby nedochádzalo ku škodovým udalostiam. Taktiež nám v skleníkoch už rastú nové kvety, ktoré naše ženy pestujú od semiačka už od začiatku januára.

■ **V jarných a letných mesiacoch vás už tradične čaká kosenie a úprava záhonov. O akú veľkú plochu sa staráte?**

V jarnom období vysádzame okolo 185 tisíc kvetov, ktoré použijeme na vytvorenie 33 záhonov, čo predstavuje plochu viac ako 2 200 m². K tomu treba pripočítať 374 kusov mobilnej zelene s vyše 5 tisíc rastlinami. Celková plocha zelene v údržbe ZAaRES-u je niečo cez 288 hektárov.

■ **Koľko má ZAaRES zamestnancov?**

Máme 100 zamestnancov na trvalý pracovný pomer, pričom na úseku údržby verejnej zelene pracuje 74 ľudí. Ich počet je počas sezóny kosenia navyšovaný o ďalších sezónnych pracovníkov.

■ **V minulosti ste v niektorých materských školách na území mesta osadili hmyzie domčeky. Bol to nápad pracovníkov ZAaRES-u?**

Áno, je to náš nápad. Hmyzie domčeky tvoria veľmi zaujímavý doplnok pre materské školy (MŠ) i verejné priestranstvá. Vyrobili sme päť kusov. Z toho dva boli umiestnené v MŠ Radvanská 26 a MŠ Radvanská 28. Ostatné osadíme do priestorov veľkých centrálnych detských ihrísk v mestských častiach. Po konzultáciách so škôlkami a ich záujme, osadíme zvyšné domčeky.

■ **V areáloch materských škôl sa osvedčili prenosné lavičky a sedenia spojené so stolom. Koľko kusov plánujete vyrobiť, a kde budú osadené?**

V zimnom období vyrobíme osem súprav detského sedenia pre MŠ, ďalej desať detských prenosných lavičiek a 15 ks prenosných lavičiek pre mestské časti. Doteraz boli vyrobené dve detské sedenia, jedno sme osadili v areáli MŠ Sásovská cesta, ďalšie plánujeme umies-

tníť aj v MŠ Skubín. V marci chceme osadiť tiež domček na detské ihrisko na Magurskej 23. Ostatné práce a údržba detských ihrísk a škôlok sú plánované počas roka, kedy budú dodané nové prvky a vykonaná údržba detského zariadenia.

■ **S akými problémami „zápasíte“ počas roka?**

Najväčšie problémy nastávajú samozrejme počas kosieb, kedy sa často stretávame s útokmi na našich zamestnancov, keďže názory obyvateľov na rozsah a pravidelnosť kosieb sa líšia. Niekedy sme atakovaní za neskoré kosenie, inokedy zase za prehnané časté kosenie. Ťažko môžeme vyhovieť všetkým. Výnimočne nie sú len verbálne útoky a útoky na sociálnych sieťach, ale aj fyzické útoky, ako napríklad nedávna streľba na našich pracovníkov počas kosenia. Veľký problém zaznamenávame aj pri prijímaní ľudí na sezónne práce, keďže náročná práca v teréne za mzdu približujúcu sa k minimálnej mzde, nie je žiadne lákadlo pre potenciálnych pracovníkov.

■ **Tento rok sa v meste pod Urpínom uskutoční najväčšie multišportové podujatie EYOF 2022. Akú úlohu pri jeho príprave bude zabezpečovať ZAaRES?**

ZAaRES je pripravený organizačnému výboru EYOF v prípade záujmu byť nápomocný a pri tejto príležitosti navýšime množstvo mobilných kvetinových záhonov. Našou hlavnou úlohou však bude, aby bolo mesto počas podujatia pokosené, udržiavané a plné kvetov. Ale o to sa snažíme vždy, nie iba pri rôznych príležitostiach, samozrejme v závislosti od schváleného rozpočtu pre našu organizáciu.

■ **Aké novinky pripravujete v tomto roku?**

Z noviniek môžeme spomenúť nové riešenia na dvoch kruhových objazdoch, ktoré plánujeme urobiť v mesiacoch marec až apríl 2022. V tomto roku zrealizujeme aj všetky štyri víťazné projekty participatívneho rozpočtu, a to Urpínske serpentíny, parčík cisárovnej Sissi, Radvanskú záhradu a 100 nových stromov pre Banskú Bystricu. Počas jarných mesiacov dokončíme i rekonštrukciu ihriska Rudohorská, osadíme tam stoly na stolný tenis a v rámci nášho mesta aj historicky prvý stôl na teqball.

M. Strelec

V zbere elektroodpadu sme obhájili prvenstvo

Červeno-biele kontajnery na zber veľmi malého elektroodpadu sú na území Slovenska rozmiestnené od roku 2016. Obyvatelia majú možnosť správne nakladať s týmto druhom odpadu vďaka 319 kontajnerom. Každý z nich má potenciál vyzbierať až jednu tonu veľmi malého elektroodpadu za rok. Vďaka jeho recyklácii sa dá ušetriť významné množstvo primárnych surovín, najmä kovov, voda, energia či CO₂ vypustený do atmosféry. V minulom roku sa podarilo vyzbierať viac ako 267 tisíc kilogramov tohto odpadu z domácností. Najviac, vyše 25 tisíc kilogramov bolo odovzdaných v meste pod Urpínom. „Som rád, že obyvatelia Banskej Bystrice pristupujú k triedeniu elektroodpadu zodpovedne. Už tretí rok po sebe sa nám vďaka tomu podarilo obhájiť prvenstvo. Aby sme jeho zber

ešte viac zjednodušili a sprístupnili väčšiemu počtu ľudí, rozšírili sme sieť červeno-bielých kontajnerov na území nášho mesta. Verím, že sa aktívny prístup Banskobystričaniek a Banskobystričanov k triedeniu odpadu osvedčí aj v budúcnosti,“ hodnotí výsledky zberu primátor mesta Ján Nosko. Najrýchlejšie rastúcim druhom odpadu bol aj vlni práve elektroodpad. „Výsledky zberu potvrdzujú, že záujem triediť majú i ľudia. Myslím si, že sa dostávame do fázy, kedy už aj pre nás začína byť triedenie odpadu prirodzenejšie, čo je veľmi dobrá správa,“ konštatuje Ronald Blaho, konateľ spoločnosti ASEKOL SK. Elektroodpad sa v mnohých prípadoch nedostane na recykláciu a končí na

Foto: MŠÚ BB

skládkach. Veľakrát aj voľne pohodený v prírode, čo má na životné prostredie a planétu v čase klimatickej krízy zvyšujúci sa negatívny dopad.

J. Neupauer

Odberatelia tepla môžu pokojne spať v pohodlí svojho domova

Foto: MŠÚ BB

Najväčší výrobca a dodávateľ tepla v meste pod Urpínom je spoločnosť STEFE, a. s. Banská Bystrica, ktorá má viac ako 20 ročnú históriu. Jej 34 % vlastníkom je aj mesto. V období, keď na svetových trhoch dramaticky rastú ceny energií a veľkej skupine domácností na Slovensku sa niekoľkonásobne dvíhajú náklady na teplo, zemný plyn a elektrickú energiu, odberatelia tepla v našom meste môžu spať pokojne. Za posledných 10 rokov bola jeho cena v Banskej Bystrici mimoriadne stabilná. Inak tomu

nebude ani v tomto roku. Ak sa náklady v samostatných plynových kotolniach bytových domov dramaticky zvýšia v dôsledku nárastu cien zemného plynu, odberatelia tepla zo systému centrálného zásobovania teplom (CZT) sa nemusia obávať zmeny konečnej ceny. Vďaka dlhoročným skúsenostiam a profesionálnej práci zamestnancov spoločnosti sa podarilo prijať opatrenia, ktoré výrazným spôsobom stabilizujú ceny tepla pre odberateľov. „Sme hrdí na to, že aj v čase krízy a masívneho zdražovania vstupných energií môžeme našim odberateľom tepla oznámiť, že spoločne je to naozaj výhodnejšie. Byť partnerom najväčšieho a najsilnejšieho výrobcu a dodávateľa tepla v Banskej Bystrici prináša veľa výhod, ktoré odberatelia tepla oceňujú vždy, no najmä v ťažkých krízových

časoch,“ konštatuje Dalibor Líška, generálny riaditeľ spoločnosti. Pravidelné a dôsledné sledovanie vývoja cien zemného plynu, dlhodobé investície do vybudovania jedného z najefektívnejších a najmodernejších systémov CZT na Slovensku, či cieľená diverzifikácia vstupov na výrobu tepla (zemný plyn, biomasu) prinášajú odberateľom žiadaný efekt v podobe stabilnej ceny. Popri hľadaní čo najekonomickejších riešení s cieľom udržať stabilnú cenu tepla myslí firma aj na ekológiu. Na okruhu Teplárne Radvaň vyrába a dodáva takmer 80 % tepla z obnoviteľných zdrojov alebo vysokoúčinnou kombinovanou výrobou tepla a elektrickej energie. Takto vyrobeným teplom zásobuje obyvateľov v Radvani, Podlaviciach a na Fončorde.

pet

Pribúda svojvoľné odstraňovanie „papúč“ z vozidiel

Mestská polícia Banská Bystrica eviduje v ostatnom období množiace sa prípady svojvoľného a násilného odstránenia technických zariadení na zabránenie odjazdu motorového vozidla, tzv. „papúč“. Založili ich príslušníci mestskej polície na vozidlá vodičom, ktorí spáchali priestupok proti bezpečnosti a plynulosti cestnej premávky. Prípady boli zaznamenané hlavne v Lazovnej a Tatranskej ulici. Majitelia vozidiel, ktorí „papuču“ svojvoľne odstránia sa dopúšťajú prečinu útoku na orgán verejnej moci, za čo hrozí trest odňa-

tia slobody až do päť rokov. Každé osadenie blokovacieho zariadenia je mestskou políciou evidované. Zaznamenané sú aj údaje o vozidle, čas a miesto založenia, ako aj to, akého priestupku sa vodič dopustil. Nechýba ani

Foto: MŠÚ BB

fotodokumentácia. Niektoré vozidlá parkujú v lokalitách, ktoré sú monitorované kamerovým systémom. Práve týmto spôsobom je možné zistiť totožnosť osoby, ktorá svojvoľne technické zariadenie z kolesa demontuje. Mestská polícia apeluje na všetkých vodičov, aby neporušovali zákaz stáť a zastavenia, a aby parkovali len na určených parkovacích miestach. Ak zistíte, že máte na svojom vozidle založenú „papuču“, bezodkladne kontaktujte tel. číslo 159.

str

Banskobystrické enviroaktuality

Čo sa deje u nás v oblasti životného prostredia? Je toho viac, ale to v čase klimatickej krízy nestačí. Na stránkach Radničných novín budeme pravidelne informovať o aktuálnych aktivitách mesta, ako aj o stave životného prostredia a odpovedať na vaše otázky a podnety. „V roku 2022 naberaá téma klimatickej krízy opäť na obrátkach. Slovensko čakajú kľúčové rokovania, vyjednávania v súvislosti so strategickými materiálmi a legislatívou – Green Deal, balíček Fit for 55, Klimatický zákon, Adaptačná a nízkouhlíková stratégia... Mestá zohrávajú kľúčovú rolu na ceste k dosiahnutiu uhlíkovej neutrality, ku ktorej sa zaviazala aj naša krajina,“ tvrdí Únia miest Slovenska (ÚMS), ktorá prijala agendu riešenia klimatickej krízy ako jednu zo svojich hlavných tém a priorit. Mestá majú postupne vyhlásovať stav klimatickej núdze, a tak dek-

Foto: R. Šimek

larovať záujem o jej riešenie, hlásiť sa k zodpovednosti, alarmovať a žiadať obyvateľov o vzájomnú podporu a spoluprácu. Banská Bystrica podporila začiatkom minulého roka iniciatívu ÚMS v riešení klimatickej krízy. Mesto zvažovalo vyhlásenie stavu klimatickej núdze. V júni 2021 banskobystrickí poslanci

schválili záväzok mesta monitorovať, analyzovať a vyhodnocovať stav klimatickej zmeny na svojom území. Súčasne aj rozhodnúť o vyhlásení stavu klimatickej núdze na svojom území a príslušných opatreniach. Poslanci súhlasili s odkladom vyhlásenia stavu klimatickej núdze v Banskej Bystrici vzhľadom na rozpracovaný projekt Reakcia na zmenu klímy mesta, ktorého súčasťou je aj Akčný plán mitigácie (zmiernovanie) a adaptácie (prispôsobovanie) s analýzami a návrhom opatrení. Od septembra 2021 je na zasadnutia mestského zastupiteľstva predkladaná písomná informácia o aktivitách samosprávy v oblasti životného prostredia. Zverejnená je na webe mesta v sekcii Klimatická zmena. V Radničných novinách sa budeme environmentálnym témam postupne venovať.

M. Lichý

Enviro podnety a názory obyvateľov mesta

Jeden z podnetov nám zaslal pán I. Rybár, podľa ktorého sa zastavanosť v meste zvyšuje. S tým súvisí aj ubúdanie plôch so zelenou. „Tento trend nie je v súčasnosti možné zastaviť. Máme však ešte pár možností, ako daný jav zmierniť a dať šancu niektorým „prispôsobivým“ druhom živočíchov. Najmä drobným spevavcom, ale aj hmyzu, či rastlinám a ich spoločenstvám, ako prežiť i v takto zmenenom priestore. Pri masívnom výrube krovín pri železničnej stanici (Ul. 29. augusta) v okolí podjazdov neboli ponechané žiadne kroviny. V tomto prípade by neboli zásadné výhrady proti samotnému výrubu, ale k absencii citlivosti voči živočíchom, ktorým v zime i v lete poskytovali priestor na úkryt,“ píše pán Rybár.

Názor odborníka

„Pri tvorbe „zelených“ strategických materiálov, koncepcií, ako aj pri údržbe a starostlivosti o mestskú zeleň je potrebné sa

snažiť o prepojenie plôch zelene s rozličnými dopĺňajúcimi sa funkciami do jednotného systému a v neposlednom rade o prepojenie mestskej zelene s okolitou krajinou. Úloha drevín v danom prostredí je nepopierateľná, a to nielen z pohľadu ochrany a podpory biodiverzity. Stromy a kry majú výrazný mikroklimatický efekt, ktorý zahŕňa aj ochladzovanie okolitého prostredia, čo sa osobitne prejavuje v období letných horúčav. Majú navyše ďalšie funkcie, či už rekreačnú, estetickú, chránia pred vetrom, zachytávajú znečistenie a prach, zmiernujú hluk a pod.,“ konštatuje Lucia Vrbiniaková, krajinná inžinierka z Oddelenia plánovania a architektúry mesta. Podľa jej slov strata danej formy biodiverzity neprimeranou údržbou je priamo spojená s problematikou straty vhodných stanovišť, možností hniezdienia, potravy a úkrytov pre vtáctvo, opeľovače, hmyz, netopiere, ježkov a pod. Aj vo verejnej zeleni by teda malo byť našou snahou, tam, kde je to možné a vhodné, prírode blízku údržbou vytvárať pestrejšiu skladbu rozličných stanovišť a prvkov, a tým podporiť tvorbu a prepojenie biokoridorov a biocentier v urbanizovanom prostredí. „Pri starostlivosti

Foto: R. Šimek

o mestskú zeleň, by sme sa mali opierať o odborné a metodické príručky, ktoré sa snažia údržbu zelene citlivo navrhnuť a realizovať v súlade s prírodou blízky manažmentom mestskej zelene. Napr. prírode blízka údržba mestskej zelene alebo metodická príručka Arboristický štandard – Rez krov 5, ktorá definuje typ a techniku rezov realizovaných prevažne na kroch rastúcich mimo lesa s cieľom predĺžiť ich životnosť, udržať estetické a ekologické funkcie a prevádzkovú bezpečnosť,“ dodáva L. Vrbiniaková.

Obráťte sa na nás

Ak máte podnety a pripomienky týkajúce sa životného prostredia v našom meste, poslať nám ich môžete cez web www.odkazprestarostu.sk.

M. Lichý

Foto: R. Šimek

Mobilný hospic sa vlní postaral o vyše 20 nevyliečiteľne chorých detí

Starostlivosť deťom a mladým ľuďom s onkologickým alebo iným život limitujúcim ochorením poskytuje Detský mobilný hospic OZ Svetielko nádeje. V domácom prostredí vytvára podmienky na čo najdôstojnejší zvyšok života dieťaťa. Súčasne poskytuje zdravotnú starostlivosť, prístrojové a materiálne zabezpečenie. Súčasťou je aj psychologická a sociálna podpora.

V roku 2021 sa v mobilnom hospici postarali o 24 detí, z toho o osem s onkologickou diagnózou a o 16 detí s inou život limitujúcou diagnózou. Lekári a sestričky napriek pandémie zrealizovali 171 návštev. „Starali sme sa o deti z obcí a miest dostupných do dvoch hodín jazdy autom z Banskej Bystrice. Okrem zdravotnej a psychosociálnej starostlivosti sme rodiny podporili aj finančne a materiálne. Vlni sme im uhradili doplatky za lieky vo výške takmer 5 500 eur. Poskytli sme aj príspevok na pohreb. Pomáhame i so zabez-

pečením zdravotníckych materiálov a zapožičiavame zdravotnícke pomôcky,“ uvádza Jolana Snopková, zdravotná sestra. V starostlivosti majú deti od narodenia až do 19. roku života s nevyliečiteľným ochorením s rizikom blízkeho úmrtia. Sú to deti s onkologickou diagnózou alebo s vrodenými syndrómami, závažnými srdcovými chybami, s ťažkými neurologickými postihnutiami, s metabolickými ochoreniami. „Sú prípady, kedy deti nie je možné vyliečiť, ale napriek tomu im dokážeme pomôcť. Práve o tom je služba Detského mobilného hospicu Svetielko nádeje. Umožňujeme chorým deťom byť doma s tým, že majú zabezpečenú zdravotnú starostlivosť, ktorá je v tejto etape ich života veľmi dôležitá. Zároveň môžu byť so svojimi blízkymi, čo by v nemocnici nebolo možné,“ hovorí Pavel Bician, lekár a hlavný odborný garant mobilného hospicu. Bezplatnú pomoc v najťažších chvíľach rodiny oceňujú aj rodičia nevyliečiteľne chorých detí. „Keď sme si my rodičia ako tak uvedomili, že naše dieťaťko už nemá nádej na vyliečenie, ostala len snaha a túžba mu posledné týždne a dni uľahčiť a čo najviac spríjemniť. Vo svojom prostredí, so zná-

mými tvármi, vo svojich perinkách a svojimi hračkami... Mali sme možnosť nonstop konzultovať stav a žiadať rady od službukonajúcich lekárov. Kedykoľvek si dohodnúť a naplánovať návštevu lekára u nás doma. Neriešili sme len zdravotný stav nášho Jurka, ale veľakrát sme sa spolu rozprávali aj o situáciách, ktoré nastanú, keď náš synček tu už s nami nebude,“ napísali rodičia detského pacienta Jurka. Hospicový tím Svetielka nádeje sa od roku 2013 postaral celkovo o 94 detí. „Ako veľmi dôležité vnímam zvýšenie kapacity nášho mobilného hospicu, pretože pre deti je veľmi dôležité byť v ťažkých chvíľach so svojou rodinou. Verím, že sa nám podarí posilniť náš tím a poskytnúť starostlivosť ďalším detským pacientom a ich rodinám,“ vysvetľuje Pavel Bician. Mobilný hospic má pohotovosť 24 hodín a sedem dní v týždni. Väčšina výjazdov je pravidelná a dohodnutá vopred. V prípade potreby môže tím absolvovať okamžitý výjazd. Financovanie je zabezpečené takmer výlučne z darov darcov. Len malú časť, asi na úrovni 1 % nákladov, je možné financovať cez zdravotné poisťovne.

Tím OZ Svetielko nádeje

Foto: OZ Svetielko nádeje

Podporujeme Suchý február

Počas najkratšieho mesiaca v roku sa na Slovensku uskutočňuje preventívno-osvetová kampaň, ktorá pomáha širokej verejnosti preveriť si svoj vzťah k alkoholu a zmeniť svoje návyky. Záštitu nad Suchým februárom prevzal aj primátor mesta Banská Bystrica. Kampaň pre mnohých ľudí neznamená len mesačný detox od alkoholu, ale celkovú očistu spojenú so zdravým životným štýlom a chuťou urobiť pre seba niečo zmysluplné. Rovnako ako inšpirovať ostatných. To, že ľuďom triezvosť zachutí, dokazuje aj 53 % účastníkov minuloročnej kampane, ktorí dnes potvrdzujú dlhodobé zníženie konzumácie alkoholu. Často preto, že im „Sucháč“ otvoril oči a pomohol k príjemnej sebareflexii. „Verím, že aj tento ročník Suchého februára bude mať rovnaký úspech a pomôže stovkám ľudí ujasniť si svoj vzťah k alkoholu. Práve preto je dobré a správne takéto témy otvárať v práci, doma, medzi kamarátmi či v škole,“ uviedol primátor Ján Nosko. Na Slovensku žije okolo 400 tisíc ľudí závislých od alkoholu. Každý rok pribudne

ďalších 6 tisíc. Na osobu staršiu ako 15 rokov pripadá na rok viac ako 11 litrov čistého alkoholu. Táto metla ľudstva sa podľa Svetovej zdravotníckej organizácie v našej krajine podieľa až na 8,3 % všetkej chorobnosti a úmrtnosti. Práve úmrtia spôsobené alebo značne ovplyvnené alkoholom patria na Slovensku na 2. miesto. Nárazové pitie, jeden z najnebezpečnejších spôsobov užívania alkoholu, sa vyskytuje až u 63 % mladých ľudí vo veku 15 až 19 rokov. Slovak minie priemerne 400 eur ročne na alkohol a cigarety. Suchý február nemá za cieľ urobiť z ľudí abstinentov. Je však viac ako isté, že okolo nás žije množstvo ľudí, ktorí problém s alkoholom reálne

majú. „Alkohol sa nemusí týkať len nás, ale tiež ľudí okolo nás, kvôli ktorým sa stávame niečím ako „pasívnymi fajčiarmi“, teda skôr konzumentmi alkoholových excesov. Hovorí sa tomu pítie z druhej ruky. Keď napríklad pije náš rodič a na nás to negatívne dopadá, alebo ak pije náš kamarát, kolega či zamestnanec. Veríme, že sa vám mesačná abstinencia stane užitočnou životnou skúsenosťou, po ktorej budete mať istotu, že aj keby ste prežili príjemný večer s pohárom dobrého vína, tak by ste ho bez problémov zvládli i s bylinkovým čajom,“ konštatuje Petr Freimann, riaditeľ neziskovej organizácie Suchoj únor, ktorá kampaň organizuje nielen na Slovensku, ale aj v Českej republike. Suchý február nechce prohibíciu, ani nebojuje proti alkoholu ako takému. Ide o osvetovú kampaň za zdravý a uvedomelejší život, do ktorého patrí aj väčšinou striedma konzumácia alkoholu. Je založená na skutočnom probléme, ktorý na Slovensku máme. A tým je jeho neúmerne vysoká spotreba a s ním spojené negatívne dôsledky.

Suchoj únor, z. ú.

Foto: Suchoj február

Aktivity participatívneho procesu k revitalizácii mestského parku

je zapojenie uvedených skupín vítané. Rovnako tak aj nutné z pohľadu vytvorenia priestoru, ktorý má byť funkčný, citlivý k potrebám Banskobystričaniek a Banskobystričanov. Zároveň priestoru, ktorý má v sebe niesť dôležitý odkaz minulosti.

Participatívny proces v projekte mestského parku zastrešuje koordinátorka pre participáciu a Otvorené vládnutie mesta Banská Bystrica Soňa Kariková v spolupráci s Dialogue Centre, n. o., ktoré zastupuje Eva Mazancová. Aktivity k participatívne procesu k revitalizácii mestského parku sú rozdelené do troch základných etáp.

1. Etapa - prípravná a plánovacia fáza

Na konci novembra minulého roka sa uskutočnili individuálne rozhovory a spoločné stretnutia s vedením mesta, súčasne aj s aktívnymi obyvateľmi, ktorí sa téme revitalizácie mestského parku dlhodobo venujú. Na stretnutiach bolo definované spoločné smerovanie, určili sa výzvy, ktoré tento proces čakajú a z oboch strán – vedenia mesta a aktívnych obyvateľov, bol deklarovaný záujem o spoluprácu na projekte revitalizácie parku. Od decembra 2021 sa zrealizovala séria piatich vzdelávaco-plánovacích stretnutí určených pre zamestnancov mestského úradu. Zámerom bolo vysvetliť a naučiť na aktuálnom projekte mestského parku princípy participácie, ako aj metodiku a postupy pri plánovaní. Na stretnutia boli pozvaní aj aktívni obyvatelia so skúsenosťou v oblasti participatívnych procesov, aby sa uplatnil princíp spolupráce už pri samotnom plánovaní. Stretnutia boli zamerané na dizajn a plánovanie aktivít participatívneho procesu, časový harmonogram a komunikačné aktivity vťahovania Banskobystričaniek a Banskobystričanov do procesu participácie.

2. Etapa - aktivity participatívneho procesu pre širšiu verejnosť a odborníkov

Aby bola možná kvalitná spolupráca mesta, obyvateľov a odborníkov pri návrhu revitalizácie parku, je podstatné, aby všetky zapojené strany porozumeli témam a limitom, ktoré sú v tomto procese dôležité. Preto budú realizované aj informačné

a vzdelávacie aktivity. Mestský park ako národná kultúrna pamiatka a súčasne dôležitý biotop v centre Banskej Bystrice si vyžaduje viaceré súvislosti. Hlavné porozumenie a zoznámenie sa s históriou, ochranou pamiatok, s pro-klimatickými riešeniami zelenej a modrej infraštruktúry a procesmi, ktoré realizuje mesto. Predbežne sú naplánované viaceré edukačné a informačné aktivity, ako napr. informačné stojany, edukačné stretnutia s odborníkmi na pamiatky a na históriu parku, s krajským pamiatkovým úradom o rozhodnutí o jeho obnove. Nebudú chýbať ani online stretnutia a prechádzky v parku s odborníkmi na zeleň, a pod. Plánované sú aj aktivity zamerané na zisťovanie potrieb obyvateľov, hodnôt parku a vytvárania vzťahu. Zachovanie hodnôt kultúrnej pamiatky, ako aj funkčný ekosystém parku sú základ, ktorý by však nemal obmedzovať funkčnosť a jeho atraktivitu pre obyvateľov. Je dôležité zistiť a pochopiť potreby ľudí z pestrej škály rôznych skupín, aby bolo možné vytvoriť spoločný priestor, ktorý radi využívajú ako dôchodcovia a rodiny s deťmi, tak aj ľudia s hendikepom, športovci či študenti. Jednoducho každý obyvateľ Banskej Bystrice. Túto fázu budeme realizovať napr. formou fokusových skupín, interview s návštevníkmi, ale aj prostredníctvom tematických dní.

vých skupín, interview s návštevníkmi, ale aj prostredníctvom tematických dní.

3. Etapa - súťaž a vyhlásenie výsledkov

V rámci tretej etapy, ktorá sa uskutoční od júla do novembra tohto roka, máme v pláne pokračovať v informačných a edukačných aktivitách, ako aj v akciách zameraných na budovanie vzťahu obyvateľov k parku, napr. zorganizovanie letného pikniku. Nasledovať bude rozhodovací a prezentačný proces k súťaži, ktorého súčasťou bude diskusia s víťazným architektonickým tímom a informovanie o ďalších krokoch revitalizácie mestského parku.

Ak máte záujem v akomkoľvek ohľade, či v akejkoľvek aktivite priložiť ruku k dieľu, určite sa nám ozvite na: mestskypark@dialoguecentre.eu.

Pracujeme aj na Stratégii otvoreného vládnutia

V súčasnosti sa pracuje na tvorbe historicky prvej Stratégie otvoreného vládnutia Banskej Bystrice. Stratégia určí víziu, priority, ciele a aktivity pre otvorené vládnutie. Vypracovaná bude v úzkej súčinnosti a spolupráci zástupcov verejnosti a mesta. Zapojenie aktérov do tvorby bude realizované prostredníctvom platformy Otvoreného vládnutia a užších pracovných skupín. Stratégia bude hotová do konca augusta 2022.

Participatívny rozpočet

Pripomínáme aj pokračovanie ďalšieho ročníka Participatívneho rozpočtu a srdečne pozývame na 1. diskusné fórum v tomto roku. Uskutoční sa 22. februára o 17:00 hod. v historickej radnici na Nám. SNP 1. K dispozícii bude aj online pripojenie.

Soňa Kariková, koordinátorka pre participáciu a otvorené vládnutie, MsÚ BB

Fašiangy, Turíce, Veľká noc príde...

Jedno z najkrajších období roka, ktoré je plné tradičných zvykov sú fašiangy. Čas bujarých zábav, veselí, kedy sa do hojnosti spievalo a tancovalo, jedlo a hodovalo. Nechýbali obľúbené zabíjačky a svadby. Aké boli v minulosti?

Foto: MúJ BB

Fašiangy, ktoré nasledovali po vianočnom období a končili pred veľkým pôstom, symbolizujú obdobie prechodu od zimy k jari. Začínajú sa sviatkom Troch kráľov a končia o polnoci pred Popolcovou stredou, ktorá v tomto roku pripadla na 2. marec. Oslavované tými najrôznejšími spôsobmi sú na celom svete. Asi najpopulárnejší a najslávnejší fašiangový sviatok je karneval v brazílskom Rio de Janeiro. Na Slovensku majú fašiangy tiež najrôznejšie podoby – v závislosti od zvykov v jednotlivých regiónoch. Jeden zvyk je však všadeprítomný, a to tradičný sprievod masiek.

Zábavy, veselosť, tanec, smiech

Na fašiangy končili priadky, ktoré vypĺňali neskorej jeseň a predvianočné obdobie. Práve v tomto čase sa z napradených nití začínalo tkať. Do spoločnosti prijímali mláďencov a dievčence, učni sa stávali tovarišmi a cechy si volili nových cechmajstrov. Nechýbali tiež obľúbené hry a predstavenia, či rôzne tajomné obrady. Fašiangy boli i sviatkom jedla. Na každej zábave sa stoly prehýbali od tradičných dobrôt. Určite dobre poznáte vyprášané šišky, pampúšky či fánky.

Fašiangový Tučný štvrtok

K obdobiu veselosti neodmysliteľne patria aj viaceré pranostiky. Jedna z nich hovorí: „krátke fašiangy – tuhá zima“. Nielen preto sa všetci tešili, ak obdobie zábav trvalo čo najdlhšie. Na dedinských tancovačkách bolo ideálne prostredie, kde si slobodné dievčatá našli svojich ženíchov, mláďenci zas vybrali budúce nevesty. Ak boli fašiangy dlhé, hovorievalo sa, že sa vydajú všetky slobodné dievky, dokonca aj tie škaredé. Zvláštny deň bol posledný štvrtok pred Popolcovou stredou. Volal sa aj Tučný štvrtok, počas ktorého sa

ženy správali neobvykle. Boli podráždené, voči mužom agresívne, popíjali v krčmách, tancovali a spievali na uliciach. Nuž svet bol vtedy celý „hore nohami“.

Muzika pred Popolcovou stredou

Keď nastane „Škaredá streda“, veselosti, muzike, harmonike je koniec. Ešte predtým si však dedinčania užívali najznámejší zvyk – chodenie fašiangovníkov na koledu po domoch. V každom zavinšovali gazdinej, aby úroda a konope pekne narástli a bolo všetkého hojnosť. A vytancovali dievky v dome. Za odmenu dostali vajíčka, pálenku, klobásu, slaninu, koláče i peniaze, aby bolo z čoho zaplatiť muziku. Mláďenci, ktorí robili sprievod vždy v poslednú fašiangovú nedeľu, boli prezlečení za rôzne masky. Najčastejšie napodobňovali ženy, mladuchy a ženáčov, žobrákov, kováčov, drotárov či kominárov. Často nechýbali masky s podobou zvierat, ako medveď alebo cap. Fašiangový sprievod, nech akokoľvek strašidelne vyzeral, bol plný zábavy a veselosti, vysmieval sa z lenivosti, hlúposti a pýchy. Všetky postavy v sprievode symbolizovali plodnosť, ale aj smrť. V rukách nosili šabľu alebo ražňu, na ktoré im dedinčania napichovali slaninku a klobásu. Zapichovanie ražňa symbolizovalo prepojenie medzi nebom a zemou. Jeden z veľmi starých zvykov bol, že ak v pondelok alebo utorok pred poslednou fašiangovou nedeľou prišla dievka do krčmy odetá do bieleho rubáša, znamenalo to, že rodičia pustia a privítajú fašiangovníkov a muziku v dome, a pohostia ich. Nikdy sa nemohlo stať, že by takýto dom obišli, bola by to totiž najväčšia urážka celej rodiny.

Šajbianske pampúšky

Mnohé tradičné recepty na obľúbené dobroty sa dedia z generácie na generáciu. Ponúka-

me vám recept, po ktorý sme zašli k jednej z našich starých mamiiek „na Šajbu“. Na tradičné Šajbianske pampúšky potrebujeme: 25 dkg hladkej múky špeciál, 25 dkg polohrubej múky, 3 žltka, 60g masla, 40 g cukru, 1 kocku droždia, 2,5 dcl mlieka, lyžicu rumu a štipku soli. Najskôr si pripravíme kvások – rozdrobíme droždie, primiešame 5 lyžíc vlažného mlieka a lyžičku cukru. V mise zmiešame múku, žltka, mäkké maslo a cukor. Pridáme kvások, rum a mlieko. Vypracujeme vláčne cesto. Ak je veľmi husté, zapracujeme po lyžiciach trochu vody. Cesto zakryjeme a v teple necháme vykysnúť. Pampúšky pražíme na rozpálenom masle, tuku, masti či oleji. Hotové necháme odkvapkať na papierovom obrúsku a ešte horúce pocukrujeme.

Foto: MúJ BB

Šišky našej starej mamy

Ak by sa vám nepozdával recept na pampúšky, pripájame ešte jeden, podobný a predsa iný. Na šišky budete potrebovať: 60 dkg hladkej múky špeciál, 4 vajcia, 4 lyžice oleja, 3 dcl mlieka, 1 kocku droždia, 1,5 lyžice cukru, 3 lyžice rumu a šťavu z 1,5 citróna. Pripravíme si kvások z droždia, ktoré rozrobíme s trochou vlažného mlieka a lyžičkou cukru. Potom vyšľaháme vajíčka a olej. Do misky vysypeme múku, pridáme vyšľahané vajíčka, kvások, rum, citrónovú šťavu a nakoniec mlieko. Vypracujeme cesto, ktoré zakryjeme a necháme v teple vykysnúť. Následne povykrajujeme šišky, ktoré vysmážame na horúcom oleji. Do oleja ich vkladáme najprv vrchnou stranou. Nádobu, v ktorej ich smažíme zakryjeme pokrievkou. Keď šišky obrátíme na druhú stranu, už nádobu nezakrývame. Vyberáme na papierový obrúsok, aby sme ich zbavili prebytočného tuku. Nezabudneme posypať práškovým a vanilkovým cukrom. Prajeme dobrú chuť.

Turistické informačné centrum

Fašiangy v meste budú tento rok v prípade priaznivej pandemickej situácie v utorok 1. marca 2022. Podujatie sa začne o 17:00 hod. na Námestí SNP v B. Bystrici Pochovávaním basy, ktoré patrí k ukončeniu fašiangového obdobia. O 18:30 hod. bude v Robotníckom dome hudobno-tanečný program Fašiangy s Kýčerou. Podujatie sa uskutoční v režime OP. Viac informácií nájdete na webe mesta.

Šimon Jurovský (1912 - 1963)

Pripomínáme si 110. výročie narodenia hudobného skladateľa, ktorý sa narodil 8. februára 1912 v Uľanke, dnes mestská časť Banskej Bystrice.

Foto: archív M. Jurovská

„S veľkou úctou sa stále spomína na jeho šéfovskú éru v opere SND, ktorá sa dodnes považuje za vrchol povojnovej cesty našej prvej opernej scény. Tu sa prejavil nielen ako znalec dramaturgie, citlivý kultúrny politik, predvídavý psychológ, ale i ako estét najvyšších nárokov,“ povedal o Jurovskom hudobný kritik Zdenko Nováček.

Šimon Jurovský, vlastným menom Šimon Weiss-Nägel, študoval na Učiteľskom ústave v Banskej Bystrici. Záujem o hudbu v ňom počas štúdia prebudil prof. Karol Štika, u ktorého získal základné hudobné vzdelanie. Po maturite sa rozhodol študovať na Hudobnej a dramatickej akadémii v Bratislave kompozíciu u Alexandra Moyzesa, dirigovanie u Josefa Vincourka a klavír u Eugena Suchoňa. Na štúdiá si zarábala ako učiteľ v Štátnej ľudovej škole v bratislavskej Trnávke. Hudobné vzdelanie si doplnil na Vysokej hudobnej škole (Hochschule für Musik) u prof. Josepha Marxa vo Viedni. Po ukončení štúdia pracoval ako referent gramofónového a snímkového archívu v Slovenskom rozhlase. Neskôr pôsobil na pozícii hudobného režiséra a potom vedúceho hudobného vysielania Československého rozhlasu. Ako dirigent účinkoval v Speváckom zbore bratislavských učiteliek a v Bratislavskom robotníckom spevokole. Pôsobil i ako riaditeľ SLUK-u. V rokoch 1956 – 1963 zastával post umeleckého šéfa Opery SND v Bratislave, kde do roku 1960 pôsobil aj ako dramaturg.

Úspechy v Slovenskom národnom divadle

V pozícii šéfa Opery SND uplatnil svoje umelecké a organizačné schopnosti. Bol nevšedne vzdelaný a rozhladený v umení, a to nielen v hudobnom, ale i v literárnom a výtvarnom.

Jeho obdobie sa vyznačovalo dlhodobou dramaturgickou koncepciou, orientáciou na súčasnú pôvodnú aj svetovú tvorbu, hodnotné diela svetovej klasiky, na zvyšovanie interpretačnej úrovne predstavení. Bolo to v období začiatkov politického uvoľňovania, kedy sa aj v divadle začali postupne presadzovať nové inscenačné postupy. Jednou z jeho priorít bolo zvyšovať umeleckú úroveň súboru SND aj rozšírením počtu dirigentov, angažovaním kvalitných umelcov z iných divadiel a hľadaním nových talentovaných spevákov. Počas jeho vedenia sa súbor opery a baletu opäť začal prezentovať na zahraničných scénach, v programe bola zastúpená aj slovenská operná tvorba. Po prvom povojnovom úspešnom zájazde opery do Budapešti v roku 1956 so Suchoňovou Krútnavou a Dvořákovou Rusalkou, sa uskutočnil výmenný zájazd s drážďanskou Štátnou operou, kde uviedli Krútnavu, Janáčkovu Líšku Bystroušku a Smetanovho Dalibora. Najcennejším podujatím bola účasť operného súboru na Devínskych slávnostiach v roku 1959. Po triumfálnom zájazde opery a baletu po českých operných scénach v rámci osláv 60. výročia založenia SND v roku 1960, uviedol operný súbor v amfiteátri na Devíne Suchoňovo Svätopluka.

Záujem o ľudovú pieseň

Kompozičná tvorba Šimona Jurovského obsahuje takmer všetky žánre. Zvýšenú pozornosť venoval aj štúdiu slovenskej ľudovej piesne. Autorsky sa podpísal pod mnohé úpravy skladieb a tancov pre SLUK a amatérske hudobno-spevácke súbory. Komponoval komorné a klavírne, ale i väčšie orchestrálne formy. Bytostne inklinoval k hudobnému lyrizmu. Mal zmysel pre poetickú drobnokresbu, vo svojich skladbách nadviazal na postimpresionistickú orientáciu domácej medzivojnovkej tvorby: Symfonické scherzo pre veľký orchester, sláčikové kvarteto Melódie a dialógy, cyklus 4 piesní pre soprán a klavír alebo orchester Muškát, symfonická báseň pre veľký orchester Začatá cesta a ďalšie.

Inklinoval aj k filmovej hudbe

Patril k priekopníckej generácii slovenskej filmovej hudby, ktorú zložil k viacerým dokumentárnym filmom: Na ostrove kormoránov, Fraňo Kráľ, P. O. Hviezdoslav a iné. Dokument F. Kudláča Majster Pavol z Levo-

če s Ladislavom Chudíkom získal prvú cenu na festivale v Benátkach v roku 1955. Jurovský skomponoval i hudbu k prvému slovenskému hranému filmu režiséra M. Friča Varuj...!, ako aj k filmom Lazy sa pohli, Previerka lásky, Mišo sebebán, Dáždnik svätého Petra, Pole neorané, Žena z vrchov, Posledná bosorka, Zemianska češť, Dom na rázcestí či Predjarie. Jurovský zložil aj scénickú hudbu k viacerým činoherným inscenáciám SND. Prvou bola Büchnerova Dantonova smrť v réžii F. Hoffmanna. Za svojho spolupracovníka si Jurovského vybral priekopník avantgardného syntetického divadla Ján Jamnický pri inscenáciách Hra lásky a náhody od P. Mariavuxa, Schillerovej drámy Viliam Tell a Molièrovho Zdravého nemocného. Bol autor hudby aj k Rostandovmu Cyranovi z Bergeracu, k veselohre Calderóna de la Barca Dáma škriatok, Puškinovým Malým tragédiám a Beaumarchaisovej Figarovej svadbe.

Olga Zöllnerová a Jozef Kroner vo filme Posledná bosorka z roku 1957

Ďalšie diela

V roku 1942 malo v rámci symfonického koncertu v SND premiéru jeho Symfonické scherzo pre veľký orchester. Medzi najvýznamnejšie diela Šimona Jurovského patrí jeden z prvých slovenských celovečerných baletov Rytierska balada. Libreto na historický námet o Ctiborovi, pánovi hradu Beckov, spracovala Margita Figuli. Premiéru uviedli v rámci osláv 40-ročného jubilea SND v roku 1960. O 18 rokov neskôr vzniklo televízne spracovanie baletu s Vlastimilom Harapesom v dvojúlohe rytiera a šaša. Ľudovú spevohru Ábelovské dievky na námet z tvorby Timravy uviedla spevohra Divadla J. Záborského v Prešove pod názvom Vietor od Poľany. Zámer prispieť do slovenskej hudobno-dramatickej tvorby aj operným dielom Babylon, na námet historického románu Margity Figuli, prekazila choroba a predčasný skon skladateľa. Zomrel 8. novembra 1963 vo veku 51 rokov, pochovaný je v Bratislave.

E. Blahová-Martišová

Alena Procházková je na olympiáde už piatykrát

Foto: IG A. Procházková

Banskobystrická bežkyňa na lyžiach Alena Procházková sa na tohtoročných XXIV. zim-

ných olympijských hrách v Pekingu predstaví už na svojej piatej olympiáde. Juniorská majsterka sveta v klasickom šprinte z roku 2007 a víťazka pretekov svetového pohára v klasickom šprinte v roku 2009 naše mesto v minulosti reprezentovala už na zimných olympiádach: Turín 2006, Vancouver 2010, Soči 2014 a Pchjongčchang 2018. Svoje najlepšie individuálne umiestnenie pod piatimi kruhmi si pripísala v disciplíne šprint v kanadskom Vancouveri, kde obsadila 18. miesto. Členka lyžiarskeho klubu Slávia Ekonóm UMB Banská Bystrica sa v Pekingu predstaví v štyroch bežeckých disciplínach. „Je to moja už piata olympiáda. Som hrdá, že som

to nikdy nevzdala a teraz som pripravená dať do toho maximum. Ďakujem všetkým za podporu po celé tie roky,“ poznamenala Alena Procházková pred odchodom do Pekingu. Najlepší výsledok sa od nej tradične očakáva v individuálnom šprinte, ale prekvapiť môže aj v tímovom šprinte, kde sa na štart postaví spolu s Barborou Klementovou. Svojou piatou účasťou na zimnej olympiáde sa zaradí medzi slovenských rekordérov. Rovnaký počet účasťí na zimných olympijských hrách majú na svojom konte len bežci na lyžiach Ivan Bátory a Martin Bajčičák, biatlonistka Martina Halinárová a sánkarka Mária Jasenčáková.

Oddelenie športu, MsÚ BB

BASELINE OPEN ako previerka pred EYOF 2022

Od 7. do 13. marca 2022 sa v športovom areáli BASELINE uskutoční ďalšia ostrá previerka pred tenisovým turnajom EYOF 2022, ktorý sa na rovnakom mieste odohrá v lete. Po septembrovom turnaji Tennis Europe Banská Bystrica Cup 2021 sa na medzinárodnom tur-

naji TEJT category 2 stretnú mladí tenisti do 14 rokov, tentoraz na tvrdom povrchu v hale. Pôjde zatiaľ o najvyšší turnaj tejto kategórie, ktorý sa v Banskej Bystrici uskutoční. Organizátori preto očakávajú účasť kvalitných európskych hráčov. Na hlavnej časti turnaja,

do ktorej sa z kvalifikácie prebojujú len tí najlepší, sa zúčastní 32 chlapcov a rovnaký počet dievčat. Sily si zmerajú v dvojhrách a štvorhrách. Všetkých milovníkov bieleho športu srdečne pozývame. Vstup na podujatie je voľný.

M. Labaš

Mladí skokani na lyžiach nás úspešne reprezentovali

V dňoch 2. až 9. januára 2022 nás športovkyne z Klubu priateľov skoku na lyžiach a severskej kombinácie Zara Zelenčík a Kira Mária Kapustíková pod vedením trénerov Jozefa Hýseka a Jána Zelenčíka reprezentovali na 17. Vianočnom turné PERM-LYSVA-CHAIKOVSKI v Rusku. Tím dievčat doplnil Marek Potančok z KPSL Banská Bystrica. V 17-ročnej histórii turné sa po prvý raz uskutočnila súťaž zmiešaných družstiev. Náš tím doplnený pretekárom z Bulharska nedal šancu svojim súperom a vyskákaval si víťazný pohár. V individuálnych pretekoch si perfektne viedli dievčatá a vrátili sa s priam neuveriteľnou zbierkou 11 medailí. Zara Zelenčík pretekala v kategórii dievčat 2010 a ml. na mostíkoch K20 a celé turné si

Foto: D. Kapustíková

držala pozíciu v najlepšej trojke. Individuálna súťaž na mostíku K40 nebola výnimkou a so súčtom bodov 673,6 získala celkové 3. miesto na turné v konkurencii 32 dievčat. Premiérovu sa na veľkom mostíku HS72

predstavila v kategórii dievčat 2008 – 2009 Kira Maria Kapustíková. Kira v konkurencii 21 dievčat a súčtom bodov 736,3 získala taktiež celkové 3. miesto. Marek Potančok poslednýkrát súťažil ešte v mladšej kategórii chlapcov 2010 a ml. a zbieral body na mostíkoch K20. Vo finálovej súťaži na mostíku K40 obsadil krásne 3. miesto a súčtom bodov 691,8 získal umiestnenie v najlepšej desiatke. V celkovom poradí sa umiestnil na 7. pozíciu v konkurencii 52 chlapcov.

Z turnaja sa mladí športovci vrátili nielen s rozšírenou medailovou zbierkou, ale aj bohatší o nové priateľstvá, zážitky a skúsenosti.

Klub priateľov skoku na lyžiach a severskej kombinácie

BANSKÁ BYSTRICA CUP nebude ani tento rok

Jeden z najväčších plaveckých mítingov na Slovensku zaradený do kalendárov svetovej, ako aj európskej strešnej plaveckej organizácie sa naposledy uskutočnil v roku 2019. Pred

dvoma rokmi ani vlni podujatie pre obmedzenia súvisiace s pandemiou koronavírusu nebolo organizované. Rovnaký osud čaká renomovaný plavecký festival aj v tomto roku.

Pôvodne sa mal BANSKÁ BYSTRICA CUP 2022 uskutočniť od 26. do 27. marca.

Plavecký oddiel UMB Banská Bystrica

Verejné vyhlášky (VV) Stavebného úradu

OVZ-SU 8669/7621/2022/Kun

VV: Oznámenie o začatí o predĺžení stavebného povolenia a upustení od ústneho pojednania a miestneho zisťovania

Stavebník: Edita a Peter Celer; Stavba: „Stavebné úpravy bytu č. 13“ v byte č. 13 na 3 p. v bytovom dome súpisné číslo 6447 na ulici Rudohorská 24 v BB na parcele KN – C č. 2805 v k. ú. Sásová; Vyvesené: 02. 02. 2022

OVZ-SÚ 9747/8305/2022/HOM

VV: Oznámenie o začatí kolaudačného konania a nariadenie ústneho pojednania a miestneho zisťovania

Stavebník: SPP – distribúcia, a. s., Mlynské nivy 44/b, 825 11 BA; Stavba: „Rekonštrukcia plynovodov BB – Tajovského, Graniar, ÚO 02558“, zrealizovaných ako „líniová stavba“ na pozemkoch v k. ú. BB; Vyvesené: 02. 02. 2022

OVZ-SU 7337/7021/2022/Go

VV: Oznámenie o začatí konania o predĺžení platnosti stavebného povolenia a o upustení od ústneho pojednania a miestneho zisťovania

Stavebník: Vlastníci bytov a nebytových priestorov Tulskej 5, BB; Stavba: „Bezbarierová rampa k vstupu, Tulsá 5, BB, ktorá je umiestnená na pozemku parc. KN – C č. 2079 (BD) a 2081/9, 4076/6 (rampa) v k. ú. Radvaň; Vyvesené: 02. 02. 2022

OVZ-SU 6853/6797/2022/MM

VV: Územné rozhodnutie

Stavebník: Slovak Telekom, a. s., Bajkalská 28, BA; Stavba: „FTTH KBV BB Bakosova“, výstavba optickej telekomunikačnej siete do novobudovaného polyfunkčného komplexu Majer na ulici Bakosova z existujúcej optickej siete Slovak Telekom, a. s., Bratislava v k. ú. BB; Vyvesené: 28. 01. 2022

OVZ-SU 7026/6767/2022/Kun

VV: Rozhodnutie

Stavebník: STEFE BB, a. s., Zvolenská cesta 1, BB; Stavba: „Sanácia komína Plynovej kotolne na ulici Starohorská 30, BB“ súp. číslo 13320 na Starohorskej 30 v BB na parcele KN -C č. 2548, 2549/1 v k. ú. Sásová BB; Vyvesené: 28. 01. 2022

OVZ-SU 7830/7208/2022/Se

VV: Rozhodnutie

Stavebník: Confal, a. s., Priboj 549, Sl. Ľupča; Stavba: „Plynové pripojenie Confal – Majer“ v BB na Majerskej ceste v k. ú. BB; Vyvesené: 27. 01. 2022

Všetky aktuálne verejné vyhlášky stavebného úradu nájdete na stránke mesta www.banskabystrica.sk v sekcii Samospráva – Úradná tabuľa, pričom v kategórii dokumentu je potrebné zvoliť Stavebný úrad.

V Banskej Bystrici, 02. 02. 2022

Komunitné centrá

Vďaka spolupráci KC Sásová s Centrom pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie v B. Bystrici a s Internetovou poradňou pre mladých ľudí, sa môžete tešiť na online prednášky na aktuálne témy. Uskutočnia sa každý 1. a 3. štvrtok v mesiaci o 17:00 hod. na našej FB stránke, kde si ich budete môcť pozrieť aj zo záznamu. Súčasne vďaka spolupráci s iniciatívou Zachráň knihu, vám ponúkame aj online čítanie z publikácií súčasných slovenských autorov. Aktuálne je predčítavaná kniha pre mládež – Hviezdy pre teba. Číta autorka M. Varáčková. Všetky doteraz nahraté kapitoly nájdete na FB stránke centra. Pre viac informácií nás môžete kontaktovať na e-mailovej adrese kcsasova@gmail.com, príp. píšete na náš FB.

Vo februári otvorilo KC Fončorda brány pre návštevníkov v režime OTP. Tento mesiac nás čaká akcia LÁSKAVOSŤ v komunite, ktorá sa uskutoční hlavne v online priestore na FB. Veríme, že sa ku nám pripojíte. Pridala sa ku nám i komunita šachistov. Plánujeme aj prednášku v spolupráci s IP-čkom. Viac informácií sa dozviete na FB alebo IG KC Fončorda. Tešíme sa na Vás.

KC Sásová a Fončorda

Súťaž

V januárovom čísle Radničných novín ste sa mohli zapojiť do súťaže o jednu z publikácií o Banskej Bystrici. Stačilo nám do redakcie napísať odpoveď na súťažnú otázku: Celý areál Medeného hámra tvoria štyri chránené objekty, ktoré dva z nich získalo mesto do svojho vlastníctva? Správna odpoveď je dielne a hiarty. Všetkým, ktorí sa do súťaže zapojili ďakujeme. Víťazom súťaže sa stáva pán Múkera. Gratulujeme a výhru posielame poštou. V súťaži o knižnú publikáciu pokračujeme aj vo februárovom vydaní Radničných novín. Pýtame sa: Koľko kvetov vysádzajú v jarnom období Záhradnícke a rekreačné služby? Odpovede nám môžete posilať do 3. marca 2022 na adresu: Mesto Banská Bystrica, Radničné noviny, Československej armády 26, 974 01 Banská Bystrica alebo na e-mail: radnicnenoviny@banskabystrica.sk, predmet správy: súťaž.

Oznam

SPOĽACH, o. z. oznamuje, že stretnutie podpornej Skupiny Príbuzných a Opatrovateľov ľudí s Alzheimerovou Chorobou sa uskutoční online v stredu 23. februára 2022 o 16:00 hod. Venované bude téme Bazálna stimulácia u ľudí v pokročilom štádiu demencie. Pre bližšie informácie o konaní podpornej skupiny sledujte webovú stránku www.spolach.oz.

E. Golianová, SPOĽACH, o. z.

Hľadáme domov

Karanténna stanica pre spoločenské zvieratá mesta Banská Bystrica so sídlom vo Zvolene predstavuje:

Meno: Luci

Vek: 5/2020

Pohlavie: sučka

Váha: 12 kg

Výška: 42 cm

Povaha: Luci je krásna a šikovná sučka. Má aktívnu povahu, ktorá zaručí, že nebudete celé dni sedieť doma pri televízii. Jej srdiečko vám ukáže, aké krásne je byť milovaný. Ide o veľmi milú a prítulnú sučku, ktorá sa rada pohrá aj s inými psíkmi. Luci je dokonalá spoločnička. Čaká na tú pravú a správnu rodinku. Poskytnete jej útulný domov? Informácie nielen o tejto fenke získate na telefónnych číslach: 0918505254, 0915699756 alebo priamo v Karanténnej stanici so sídlom na adrese Unionka 17, 960 01 Zvolen. Víťaná je aj dočasná opatera o psíkov. Všetky podstatné informácie sú dostupné na webovej stránke www.kszv.sk.

Uzávierka marcového čísla

Termín: 3. marec 2022 do 12:00 hod. Na podklady čakáme do uzávierky. Po tomto termíne už nie je možné články dopĺňať, a preto budeme radi, ak nás kontaktujete v predstihu. Kontaktná osoba: Mgr. Miroslav Strelec, e-mail: radnicnenoviny@banskabystrica.sk, 048/43 30 107.

PODUJATIA

V BANSKEJ BYSTRICI A OKOLÍ

MAREC 2022

■ HUDBA / TANEC / DIVADLO ■ ŠPORT
■ MÚZEÁ / GALÉRIE / KNIŽNICE ■ INÉ PODUJATIA

01.03. UTOROK stredoslovenská galéria, dolná 8 ján jakub stunder (1759 – 1811) výstava - nikde cudzincom od 20.01. do 27.03.	01.03. UTOROK 17.00 hod., námestie snp fašiangy v meste - pochovávanie basy tradičný zvyk ukončenia fašiangového obdobia	01.03. UTOROK 18.30 hod., robotnícky dom, robotnícka 3 fašiangy v meste - fsk kýčera hudobno-tanečný program v spolupráci so stredoslovenským osvetovým strediskom	02.03. STREDA 16.30 hod., štátna vedecká knižnica, lazovná 9 kino v knižnici - rodinný rozpočet film	04.03. PIATOK 18.00 hod., štátna opera, národná 11 favoritka - premiéra opera opakuje sa: 05.03. o 18.00 hod.
05.03. SOBOTA 15.00 hod., matejov dom - ssm, námestie štefana moyzeša 20 hravo po múzeu program pre rodiny s deťmi	05.03. SOBOTA 16.00 hod., bábkové divadlo na rázcestí, skutočného 14 o sliepke, ktorá sa nevzdala - premiéra divadielko pre deti	05.03. SOBOTA 17.00 hod., divadlo pod balkónom, rudohorská 37 tri rozprávky divadlo pre deti opakuje sa: 06.03. o 10.30 hod.	05.03. SOBOTA 18.00 hod., športová hala umb, tajovského 40 bk šk umb banská bystrica - šbk šamorín basketbalová extraliga žien	05.03. SOBOTA 19.00 hod., bábkové divadlo na rázcestí, skutočného 14 krasojazdkyňa - divadlo bez domova scénické čítanie
05. - 06.03. SOB - NED 8.00 hod., športová hala dukla na štiavničkách grand prix banská bystrica medzinárodný mládežnícky turnaj v jude	11.03. PIATOK 17.00 hod., zimný štadión, hranské predmestie 4 hc'05 banská bystrica - mhk 32 liptovský mikuláš hokej	13.03. NEDEĽA 10.00 hod., divadlo štúdia tanca, komenského 12 punk pajama party - online tanečno-hudobné predstavenie opakuje sa: 13.03. o 19.00 hod.	15.03. UTOROK 17.00 hod., švk - záhrada cnk, námestie snp 16 peter stamn v banskej bystrici beseda so svetoznámych švajčiarskym autorom	17.03. ŠTVRTOK 19.00 hod., cikkerova sieň, námestie snp 1 dávid bílek - akustický koncert koncert
18.03. PIATOK 17.30 hod., stredoslovenské osvetové stredisko, dolná 35 poézia naša milá komorný poeticko-hudobný program	19.03. SOBOTA 14.30 hod., štadión snp na štiavničkách mfk dukla banská bystrica - mšk púchov 2. futbalová liga mužov	19.03. SOBOTA 17.00 hod., divadlo pod balkónom, rudohorská 37 janko a marienka divadlo pre deti opakuje sa: 20.03. o 10.30 hod.	20.03. NEDEĽA 14.00 hod., mestský park potulky mestom - o parku v parku potulky s p. búlikovou	21.03. PONDELOK 17.00 hod., robotnícky dom, robotnícka 3 rozprávka písaná pod hviezdami uvedenie detskej knihy z banskobystrického prostredia z pera domáceho autora marcela páleša
21. - 24.03. PON - ŠTV 19.30 hod., múzeum snp - fk v múzeu snp, kapitúlská 23 febiefest 2022 medzinárodný filmový festival	22.03. UTOROK 18.00 hod., aula szu, bernoláková 8 lenka filipová koncert	22.03. UTOROK 18.00 hod., robotnícky dom, robotnícka 3 61. banskobystrická hudobná jar koncert žiakov konzervatória j. i. bellu	23.03. STREDA 17.00 hod., matejov dom - ssm, námestie štefana moyzeša 20 stretnutia s minulosťou - spoznajte osobnosť j. ursínyho beseda s hosťom m. syným	23.03. STREDA 18.00 hod., robotnícky dom, robotnícka 3 61. banskobystrická hudobná jar - slovenský komorný orchester diriguje ewald daniel
24.03. ŠTVRTOK 17.00 hod., štátna vedecká knižnica, lazovná 9 kino v knižnici - mein bruder simpel komediálna dráma	25.03. PIATOK 19.00 hod., divadlo štúdia tanca, komenského 12 žena novej doby tanečné predstavenie opakuje sa: 26.03. o 19.00 hod.	26.03. SOBOTA 19.30 hod., námestie snp softip - trojkraľový večerný beh 2022 11. ročník tradičného behu uličkami centra mesta	26.03. SOBOTA 17.00 hod., divadlo pod balkónom, rudohorská 37 krajčír nitôčka divadlo pre deti opakuje sa: 27.03. o 10.30 hod.	30.03. STREDA 17.00 hod., robotnícky dom, robotnícka 3 najlepší športovci mesta banská bystrica za rok 2021 vyhlásenie výsledkov ankety

zmena programu vyhradená!

TURISTICKÉ A INFORMAČNÉ CENTRÁ
BANSKÁ BYSTRICA

ĎALŠIE PODUJATIA NÁJDETE NA
WWW.PODUJATIABB.SK

FOR MORE INFORMATION
VISITBANSKABYSTRICA.SK

RADNIČNÉ
NOVINY
MESTA BANSKÁ BYSTRICA

Vydáva: Mesto Banská Bystrica, Československej armády 26, 974 01 Banská Bystrica, Editor: Mgr. Miroslav Strelec, Pomoc pri príprave textov a grafiky: Mgr. Dominika Adamovičová, Bc. Monika Halmiová, Layout: Mgr. Tomáš Pastorok, Grafická úprava: Denisa Fazekašová, Tlač: Polygrafické centrum, s.r.o., Tomášikova 26, 82101 Bratislava, Distribútor: Do každej bytovej schránky, Slovenská pošta, a.s., Vychádza v náklade: 34 600 výtlačkov, Periodicita: mesačník, On-line verzia: www.banskabystrica.sk, Evidenčné číslo: EV 2943/09, IČO vydavateľa: 00313271, ISSN 1339-9837, Nepredajné! Nevyžiadané rukopisy nevraciam. Redakcia si vyhradzuje právo na úpravu textov vrátane krátenia.